

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการ ศึกษาธิการเขต ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อโครงการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการของนักเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องต่าง ๆ คือ ความหมายของความสามารถทางวิชาการ กลุ่มประชากรที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คุณภาพของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โครงการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความสามารถทางวิชาการ

ในปัจจุบันยังไม่มีผู้ให้นิยามของคำว่า "ความสามารถทางวิชาการ" แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ความสามารถทางวิชาการ เป็นความสามารถของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งความสามารถที่เกิดขึ้นนี้ นักการศึกษาถือว่าเป็นคุณภาพของการศึกษานั้นเอง ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า ความสามารถทางวิชาการก็คือ คุณภาพของการศึกษา โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2526:7) ได้กล่าวถึงคุณภาพของการศึกษาว่า เป็นสิ่งที่พิจารณาได้จากประสิทธิภาพของระบบการศึกษา โดยเฉพาะประสิทธิภาพของผลผลิตนั้น คือ จากผู้จบการศึกษาว่ามีคุณสมบัติตามที่ต้องการหรือไม่ ในบรรดาคุณสมบัติของผู้จบการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนและนิยามกันอย่างแพร่หลายคือ คะแนนจากสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนประถมศึกษา คะแนนวิชาเลขคณิตและภาษาคือ สัมฤทธิ์ผลที่นักวิจัยมักวัดเป็นตัวประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526:82-83) ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ.2525-2534 และกล่าวถึงคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. คุณภาพที่วัดได้โดยคุณสมมุติทางการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ การปฏิบัติ เจตคติและคุณธรรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่วัดจากการสังเกตอย่างต่อเนื่อง ว่าได้บรรลุจุดประสงค์ของทุกกลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรประถมศึกษาเพียงใด

2. คุณภาพที่พัฒนาและสะสมในตัวของผู้เรียนตลอดกระบวนการทางการศึกษาและจะปรากฏผลกระทบต่อสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และวิถีชีวิตในอนาคต คุณสมบัติเหล่านี้ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดี ความสามารถในการทำมาหากิน การรู้จักคิด และแก้ปัญหาของตนเอง ครอบครัวและสังคม การจรรโลงสถาบันที่สำคัญของชาติให้มั่นคง ฯลฯ

สมชัย วุฒิปรีชา (2528:3) ได้กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาตามนโยบายเร่งรัดคุณภาพ การศึกษาว่า คุณภาพการศึกษา เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร ฉะนั้นถ้าจะยกระดับคุณภาพก็หมายถึง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

กรมวิชาการ (2526:12) ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรทดลองและที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 ได้พูดถึงคุณภาพของการศึกษาไว้ว่า คุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากความสามารถพื้นฐานในวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์

ดีเบน (Dreeben 1968:96) ได้มองปรากฏการณ์ทางการศึกษาว่า เป็นกระบวนการและสิ่งที่เรียกว่าคุณภาพ แทรกอยู่ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการนี้ เริ่มตั้งแต่หลักสูตร การเรียนการสอนและการวัดผล จนถึงผลที่ได้คือ ผู้จบการศึกษา ความหมายของคุณภาพการศึกษา จึงหมายถึง การศึกษาที่มีลักษณะดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของรัฐ
2. มีความสอดคล้องเหมาะสมกับชีวิตจริงและเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต
3. มีมาตรการ กระบวนการดำเนินงาน และการติดตามที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้

อย่างถูกต้องครบถ้วน

4. ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติตามต้องการทุกมิติ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าคุณภาพของการศึกษา สามารถดูได้จากผลผลิตทางการศึกษา ว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติดังกล่าวก็

แสดงว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้นคุณภาพของการศึกษาหรือความสามารถทางวิชาการจึงหมายถึง ความสามารถของนักเรียนทั้งทางด้านความรู้ เจตคติและทักษะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ความหลักสูตร

กลุ่มประสบการณ์ที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา

ความหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ได้กำหนดกลุ่มประสบการณ์สำหรับจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จำนวน 5 กลุ่มดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525:ค)

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและวิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในชั้นประถมศึกษาปีที่

5-6

นอกจากการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่มแล้ว การสอนหลักธรรมและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธ แต่เป็นศาสนาซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นนับถือสามารถกระทำได้ โดยสอนควบคู่ไปกับการเรียนวิชาจริยศึกษาซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทั้งนี้โดยต้องมีโครงการสอนซึ่งศึกษาธิการเขต ของเขตการศึกษานั้นเป็นผู้อนุมัติ สำหรับรายละเอียดของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มีดังนี้

กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์)

เนื้อหาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาในปัจจุบันเน้นในด้านความคิด ความเข้าใจจากกิจกรรม ประสบการณ์และของจริงหรืออุปกรณที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางจำนวน พีชคณิต การวัด เรขาคณิต และสถิติ โดยจัดให้มีความสัมพันธ์กันและคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

เนื้อหาในกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ในระดับชั้นประถมศึกษา ได้กำหนดเนื้อหาในเรื่อง ทักษะการเข้าใจภาษา คือ การฟัง การอ่าน และทักษะการใช้ภาษา คือ การพูด การเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ แสวงหาความรู้และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียน ได้รู้ถึงปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในต่างต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมในตัวผู้เรียนตามแนวทางอันพึงประสงค์ ซึ่งได้ระบุไว้เป็นจุดหมายหลักสูตร ประถมศึกษา การสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ มีขอบเขตครอบคลุมการพัฒนาบุคลิกภาพ ในด้านจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม พลศึกษา และความสามารถในการดำรงอยู่ร่วมกันโดยสงบสุข เป็นสำคัญ

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีเนื้อหาเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ค่านิยม และนิสัยรักการทำงานและเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนในการประกอบอาชีพอย่าง มีประสิทธิภาพ ทั้งให้มีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พึ่งตนเอง มีวินัยและมุ่งมั่นทำงานให้ ได้ผลสำเร็จตามจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จักปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ การกระบวนการเรียนการสอน ตามหลักสูตรไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ ได้ เนื้อหาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนี้ประกอบไปด้วย งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) เฉพาะที่ประเมินในโครงการนี้
ตามหลักสูตรประถมศึกษา ได้กำหนดเนื้อหาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)
ไว้ครอบคลุมเนื้อหาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยมีรายละเอียดดังนี้
เนื้อหาด้านการฟังและการพูด

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ พยัญชนะ ตัวอักษรและคำ ภายในวงศัพท์ 800 คำ
2. ข้อความและโครงสร้างง่าย ๆ เช่น ประโยคบอกเล่า คำถาม คำตอบสั้น ๆ

ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น

เนื้อหาด้านการอ่าน

1. การอ่านออกเสียงที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ คำ และข้อความให้ถูกต้องตามจังหวะ
และวรรคตอน
2. การอ่านเรื่องที่ใช้ศัพท์และรูปประโยค ภายในวงที่กำหนด เนื้อเรื่องเหมาะสม
กับวัย

3. การอ่านในใจเพื่อจับใจความ

4. การใช้พจนานุกรม

เนื้อหาด้านการเขียน

1. การคัดและลอกแบบตัวอักษรทั้งตัวพิมพ์และตัวเขียนตามแบบที่กำหนด
2. การเขียนตามคำบอก ตอบคำถาม เขียนประโยคสั้น ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 มาตรา 66 (6)
ระบุว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่หนึ่งของกรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงใน
การจัดการศึกษาได้แก่ สำนักงานการศึกษา ปัจจุบันมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
427 โรง มีจำนวนครูและผู้บริหาร 12,084 คน นักเรียน 242,244 คน (สำนักงานการศึกษา
2530:4) สำนักงานศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตลอดจน
ดูแลควบคุมการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และการนิเทศการศึกษาตาม
พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2520 มาตรา 26 ส่วนมาตรา 27 กำหนดให้สำนักงานการศึกษา มีผู้อำนวยการ การสำนักงานการศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานการศึกษาและขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร มาตรา 28 ระบุให้สำนักงานศึกษามีหน่วยงานดังนี้

1. สำนักเลขานุการ
2. หน่วยงานพิเศษ
3. กองโรงเรียน
4. กองวิชาการ

การแบ่งเขตพื้นที่ความรับผิดชอบการดำเนินการศึกษาตามมาตรา 46 เป็นไปเช่นเดียวกับการแบ่งเขตพื้นที่ปกครองในกรุงเทพมหานคร คือ แบ่งเป็น 24 เขต แต่ละเขตมีผู้อำนวยการเขตและศึกษาธิการเขต เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. การศึกษาจะต้องมีบทบาทในการสร้างวินัยในตนเองของเยาวชน เช่น รักษาความสะอาด รักความเป็นระเบียบ
2. การศึกษาจะต้องมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือใช้ลดช่องว่างในสังคม โดยเฉพาะในด้านความเสมอภาคทางการศึกษา จึงมีนโยบายในการจัดการศึกษาในแหล่งสลัม
3. เร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งในแง่ของการสำรวจมาตรฐานเป็นรายโรงเรียน การวางแผนปรับปรุงโรงเรียนและวิธีการนิเทศ
4. เร่งรัดเรื่องการเตรียมขยายปริมาณการศึกษาภาคบังคับในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งเขตชั้นในและชั้นนอก เพื่อรับอัตราการเพิ่มของประชากรในกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร 2522:23-25)

การบริหารบุคลากรครูของกรุงเทพมหานคร ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) เหมือนข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ หน่วยงานที่บริหารงานบุคลากรของกรุงเทพมหานครคือ กองการเจ้าหน้าที่และกองฝึกอบรม แต่สำหรับข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร มีสำนักงานศึกษาริหารงานแทนกองการเจ้าหน้าที่

ระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร คือ ผู้บริหารสูงสุดในระดับการเมือง ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย ผู้บริหารสูงสุดของข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายควบคุมการดำเนินงานตามนโยบาย โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และในระดับเขตซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ และมีศึกษาธิการเขตเป็นผู้รับผิดชอบรองลงไป นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาด้วย

สภาพการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร

1. นักเรียน การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนด้วยการอบรมสั่งสอนชั้นมูลฐานอันเป็นแนวทางนำไปสู่การเรียนรู้และปฏิบัติ เป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งกรุงเทพมหานครจัดให้เปล่าแก่เยาวชนในแต่ละปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา จำนวนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครได้เพิ่มขึ้น โดยใน พ.ศ. 2530 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 242,244 คน
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาเป็นงานใหญ่ของกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องมีครูและบุคลากรในฝ่ายการจัดการศึกษาสนับสนุน ตลอดจนนักการภารโรง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีครูจำนวน 12,084 คน บุคลากรงานศึกษาธิการเขต 374 คน บุคลากรสำนักงานการศึกษา 382 คน นักการภารโรง 956 คน (สำนักงานการศึกษา 2530:46)
3. สภาพของโรงเรียนและสถานที่ ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดจำนวน 427 โรง โดยโรงเรียนส่วนมากจะตั้งอยู่ในบริเวณวัด แต่ก็มีอาคารเรียนที่ได้มาตรฐาน ยกเว้นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ศูนย์กลางเมืองจะขาดสนามที่จะใช้ประกอบกิจกรรมกลางแจ้ง
4. งานวิชาการและหลักสูตร โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความสุข

และเป็นพลเมืองดีของสังคมและบ้านเมือง อย่างไรก็ตามก็โรงเรียนก็ได้มีการดัดแปลงเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้ศึกษาตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในสังคม

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2530-2534)

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 มีดังนี้

1. เพื่อจัดการศึกษาที่กรุงเทพมหานครรับผิดชอบอยู่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)
2. เพื่อจัดการศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ป.6) ในเขตกรุงเทพมหานครให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง
3. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยปรับปรุงโรงเรียนให้มีมาตรฐานทัดเทียมกันและมีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศ
4. เพื่อเตรียมความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 1 ปี
5. เพื่อลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือในเขตกรุงเทพมหานคร และส่งเสริมให้เยาวชนในระดับประถมศึกษา และอายุ 14 ปีขึ้นไป ได้มีโอกาสศึกษาวิชาชีพเพิ่มขึ้น

นโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 มีดังนี้

1. เร่งรัดให้เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523
2. ปรับปรุงโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกัน
3. ปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ปรับปรุงการบริหาร การนิเทศการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เสริมสร้างคุณภาพและจรรยาบรรณความเป็นประชาธิปไตย ความมีระเบียบเรียบร้อยให้แก่เด็กอย่างจริงจัง
6. ส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
7. ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนหนังสือในกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในวัย 14-50 ปี

8. ส่งเสริมการฝึกอาชีพสาขาต่าง ๆ ซึ่งกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนประเภทนี้อยู่แล้ว ให้แก่เยาวชนที่มีอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและขาดโอกาส

เป้าหมายด้านคุณภาพของแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3

1. อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนทุกชั้นลดลงจากร้อยละ 9.5 ในปีต้นแผน เป็นอัตราร้อยละ 6 ในปีสิ้นแผน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทุกโรงเรียนอยู่ในระดับทัดเทียมกันทุกโรงเรียน
3. นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย รู้จักทำงานร่วมกัน มีความรักชาติและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. เยาวชนและประชาชนมีโอกาสได้เข้าเรียนวิชาชีพ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

5. ลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือเหลือร้อยละ 8 ในปีสิ้นสุดของแผน

แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3

1. จัดการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบและติดตามเด็กให้เข้าเรียนอย่างจริงจัง กระจายนักเรียนให้เข้าเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับทรัพยากร
2. กระจายทรัพยากรที่จำเป็นขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทัดเทียมกัน บริการทางการศึกษาไปยังเขตชั้นนอก สนับสนุนในด้านการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาและขาดแคลนให้สามารถเรียนได้ตามอัธยาศัย
3. พัฒนาศูนย์วิชาการเขตและกลุ่มโรงเรียนให้ดำเนินการด้านวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เกิดความก้าวหน้าทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านลักษณะนิสัยไปพร้อม ๆ กัน
4. ปรับปรุงโครงการสร้างการบริหารการศึกษา พัฒนาการนิเทศภายในและการนิเทศของศึกษานิเทศก์ โดยเน้นนิเทศแบบเจาะลึก
5. จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จัดให้มีสถานนักเรียน เสริมสร้างระบบสหกรณ์นักเรียน สร้างตัวแบบทางจริยธรรม จัดให้มีการแนะแนวอย่างมีระบบ
6. จัดให้มีการสอนชั้นเด็กเล็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ 1 ปี ในโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ และบุคลากร

7. สํารวจผู้ไม่รู้หนังสือ จัดหาอาสาสมัครติดตามผล ทดสอบและจัดเขตปลอดผู้ไม่รู้หนังสือ

8. สนับสนุนด้านเครื่องมือในการฝึกอาชีพให้ทันสมัย และจัดบริการเพิ่มเติมจากปกติ โดยจัดฝึกอาชีพเวลาพิเศษ และเพิ่มสาขาที่ตลาดต้องการ

โครงสร้างของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 ประกอบด้วย 4 โครงการคือ

1. โครงการกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
2. โครงการศูนย์วิชาการเขต
3. โครงการจัดการศึกษาก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
4. โครงการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คุณภาพของนักเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การประเมินคุณภาพนักเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินว่าผลสำเร็จที่เกิดจากการจัดการศึกษามีเพียงไร สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงได้มีการประเมินคุณภาพความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในที่นี้จะได้นำเสนอผลการประเมินเพียง 3 ปีคือ ปีการศึกษา 2527-2529 โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

การประเมินผลความสำเร็จการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2527

การประเมินผลในปีการศึกษา 2527 เป็นการประเมินผลเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 35,180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบทดสอบภาคทฤษฎี จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ โดยแบบทดสอบทุกฉบับเป็นแบบเลือกตอบ การสร้างแบบทดสอบทุกฉบับสร้างขึ้นโดยยึด "ความสามารถพื้นฐานทางการศึกษาระดับประถมศึกษา" ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก (สำนักการศึกษา 2528:3) ทั้งนี้แบบทดสอบทุกฉบับได้สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

แบบทดสอบคณิตศาสตร์ สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. ทักษะในการคิดคำนวณ
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

3. ทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

แบบทดสอบภาษาไทย สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. ความสามารถในการฟัง
2. ความสามารถในการใช้ภาษา
3. ความสามารถในการเขียน

แบบทดสอบสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับอวัยวะและระบบต่าง ๆ
2. การป้องกันอันตรายในด้านสุขภาพทั้งส่วนตัวและชุมชน
3. การบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยทั้งส่วนตัวและชุมชน
4. ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพจิตที่ดี
5. ความเข้าใจในวิถีหาทรัพย์สินที่สุจริต
6. ความสามารถในการใช้จ่ายและออมทรัพย์
7. ปรับตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง
8. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเทคโนโลยีและ

สังคม

9. ความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
10. ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา
11. ปฏิบัติตามหลักของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ตนยึดถือและสังคมที่มีวัฒนธรรมต่างกัน
12. ปฏิบัติตามหลักของศาสนา
13. ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเสพ
14. มีความภูมิใจในความเป็นไทยและเป็นเอกราชของชาติ

แบบทดสอบกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. มีคุณธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. มีคุณธรรมสำหรับการปรับปรุงตนเอง
3. ปฏิบัติตามหลักการอยู่ร่วมกันของสังคมที่เป็นสุข
4. มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะ
5. มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะ

6. มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนาฏศิลป์และโน้ตสากล
7. แสดงออกถึงสุขนิสัยที่ดี

แบบทดสอบกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. ความสามารถในการทำความสะอาด
2. ความสามารถในการซ่อมแซมและบำรุงรักษา
3. ความสามารถในการผลิตและดัดแปลงงาน
4. ความสามารถในการเลือกใช้วัสดุและเครื่องมือ
5. ความสามารถในการประเมินความเหมาะสมของราคา
6. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม
7. มีค่านิยมในการทำงาน

แบบทดสอบวิชาภาษาอังกฤษ สร้างขึ้นตามพฤติกรรมที่ต้องการวัดดังนี้

1. ความสามารถในการฟัง
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความ
3. ความสามารถในการใช้ภาษา
4. ความสามารถในการเขียน

เมื่อสร้างแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำนักการศึกษาได้นำแบบทดสอบทั้งหมดไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำผลที่ได้มาตรวจและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ โดยตั้งเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. เกณฑ์ "มีผลสำเร็จในพฤติกรรมที่ต้องการวัด" หมายถึง มีนักเรียนตั้งแต่ครึ่งหนึ่งขึ้นไป ตอบข้อสอบได้ถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของจำนวนข้อสอบทั้งหมดในพฤติกรรมที่ต้องการวัดข้อนั้น
2. เกณฑ์ "การจัดการเรียนการสอน แต่ละวิชา มีผลสำเร็จ" หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ "มีผลสำเร็จในพฤติกรรมที่ต้องการวัด" ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของจำนวนพฤติกรรมที่ต้องการวัดทั้งหมดในวิชา/กลุ่มประสบการณ์นั้น
3. เกณฑ์ "ผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน" หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ทุกวิชา/กลุ่มประสบการณ์

จากผลการประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 35,180 คน สำนักงานการศึกษาได้นำผลการสอบแต่ละพฤติกรรมแต่ละวิชา/กลุ่มประสบการณ์ของนักเรียน มาเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วประเมินดูว่า ผ่านเกณฑ์หรือไม่ผ่านเกณฑ์ นอกจากนั้นได้จำแนกระดับผลสำเร็จของการจัดการศึกษาแต่ละพฤติกรรมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับยอดเยี่ยม ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับควรปรับปรุง และระดับที่ไม่ผ่านเกณฑ์ซึ่งปรากฏดังนี้

ผลสำเร็จระดับยอดเยี่ยม หมายถึง พฤติกรรมที่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินมากกว่าร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด มี 5 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 92.16 ได้แก่

1. มีคุณธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 93.13
2. ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพจิตที่ดี ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 92.76
3. ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 92.10
4. ความสามารถในการใช้จ่ายและออมทรัพย์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 92.09
5. มีค่านิยมในการทำงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.70

ผลสำเร็จระดับดี หมายถึง พฤติกรรมที่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระหว่างร้อยละ 80.00-89.99 ของนักเรียนทั้งหมดมี 6 พฤติกรรม ได้แก่

1. การบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยทั้งส่วนตนและชุมชน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 89.47
2. ปฏิบัติตามหลักของศาสนา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 89.28
3. ปฏิบัติตามหลักของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ตนยึดถือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 88.07
4. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 88.02
5. แสดงออกถึงสุนิษยัติน์ดี ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 86.71
6. ความสามารถในการทำความสะอาด ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.19

ผลสำเร็จระดับปานกลาง หมายถึง พฤติกรรมที่มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระหว่างร้อยละ 60.00-79.99 ของนักเรียนทั้งหมดมี 22 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 57.89 ได้แก่

1. ความสามารถในการเลือกใช้วัสดุและเครื่องมือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 78.84
2. การป้องกันอันตรายในด้านสุขภาพทั้งส่วนตนและชุมชน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 78.50
3. มีความภูมิใจในความเป็นไทย และความเป็นเอกราชของชาติ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ

4. ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเรเสพ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 77.55
 5. มีคุณธรรมสำหรับปรับปรุงตนเอง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 77.25
 6. ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 76.94
 7. ความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75.82
 8. ความสามารถในการผลิตและดัดแปลงงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 74.01
 9. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 73.10
 10. ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับอวัยวะและระบบต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 71.25
 11. ความสามารถในการซ่อมแซมและบำรุงรักษา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70.11
 12. ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 69.73
 13. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 68.98
 14. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 68.26
 15. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65.63
 16. ความเข้าใจในวิธีการจัดทหาทรัพยากรที่สุจริต ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65.38
 17. มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 64.35
 18. ความสามารถในการประเมินความเหมาะสมของราคา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 63.81
 19. ปรับคนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 63.01
 20. ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 62.89
 21. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เทคโนโลยี และสังคม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 62.86
 22. มีทักษะในการคำนวณ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 62.03
- ผลสำเร็จระดับควรปรับปรุง หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระหว่างร้อยละ 50.00-59.99 มี 4 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.53 ได้แก่
1. มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 57.37
 2. ปฏิบัติตามหลักการอยู่ร่วมกันของสังคมที่เป็นสุข ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 56.28
 3. ความสามารถในการฟังภาษาไทย ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 55.37

4. มีทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 54.77

ผลสำเร็จระดับไม่ผ่านเกณฑ์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินน้อยกว่าร้อยละ 50 มี 1 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.63 ได้แก่ มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนาฏศิลป์ และโน้ตสากล ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 43.20

การประเมินผลสำเร็จการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2528

การประเมินผลในปีการศึกษา 2528 เป็นการประเมินผลเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เช่นเดียวกับปีการศึกษา 2527 โดยทดสอบนักเรียน รวม 31,997 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบภาคความรู้ จำนวน 10 ฉบับ ได้แก่ ภาษาไทย 2 ฉบับ คณิตศาสตร์ 2 ฉบับ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 2 ฉบับ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 1 ฉบับ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 1 ฉบับ ภาษาอังกฤษ 2 ฉบับ การสร้างแบบทดสอบยึดพฤติกรรมที่ต้องการวัดเช่นเดียวกับปีการศึกษา 2527 และเกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์เดียวกับปีการศึกษา 2527 สำหรับผลการประเมินในปีการศึกษา 2528 สรุปได้ดังนี้ (สำนักการศึกษา 2529:461)

1. จากนักเรียนทั้งหมด 31,997 คน กรุงเทพมหานครสามารถให้การศึกษาจนมีความสามารถในระดับยอดเยี่ยม คือ สามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ทุกพฤติกรรมเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.03 เท่านั้น
2. จากนักเรียนทั้งหมด 31,997 คน กรุงเทพมหานครสามารถให้การศึกษาจนมีความสามารถในระดับดีมาก คือ สามารถทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของจำนวนพฤติกรรมทั้งหมดขึ้นไป ถึง 5,077 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 ซึ่งนับว่ามีความสำเร็จมากพอสมควร
3. นักเรียนที่ทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนพฤติกรรมทั้งหมด มีจำนวน 4,791 คน คิดเป็นร้อยละ 14.97
4. ผลการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครโดยส่วนรวม จัดได้ว่ามีผลสำเร็จอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ โดยมีวิชา/กลุ่มประสบการณ์ที่มีผลสำเร็จในระดับสูง 3 วิชา/กลุ่มประสบการณ์ คือ ภาษาไทย สร้างเสริมลักษณะนิสัย และภาษาอังกฤษ ส่วนอีก 3 วิชา/กลุ่มประสบการณ์ คือ คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและการงานและพื้นฐานอาชีพ ยังมีบางพฤติกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ โดยไม่เกณฑ์รวมกันเพียง 6 พฤติกรรม หรือคิดเป็นร้อยละ 15.79 เท่านั้น

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2529

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2529 นี้ สำนักการศึกษาได้ทำการประเมินตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ใช้แบบทดสอบที่สำนักงานเขตสร้างขึ้นตามสมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนซึ่งสำนักงานเขตศึกษากำหนดขึ้น ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้แบบทดสอบที่สำนักการศึกษาสร้างขึ้นตามความสามารถพื้นฐานทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับเกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จ ได้แบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 2 ระดับคือ

1. เกณฑ์ประเมินระดับกลุ่มประสบการณ์ กำหนดเกณฑ์ 60-60-80 โดยมีความหมายดังนี้

60 ตัวแรก หมายถึง เกณฑ์การประเมินระดับบุคคล การผ่านเกณฑ์ของข้อสอบแต่ละสมรรถภาพของนักเรียนแต่ละคน ใช้เกณฑ์ 60% นั่นคือ นักเรียนที่จะได้รับการประเมินว่า "ผ่านเกณฑ์" ในสมรรถภาพใดจะต้องได้คะแนนในสมรรถภาพนั้น ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

60 ตัวที่สอง หมายถึง เกณฑ์การประเมินระดับสมรรถภาพ การผ่านเกณฑ์แต่ละสมรรถภาพใช้เกณฑ์ 60% นั่นคือ สมรรถภาพที่ได้รับการประเมินว่า "ผ่านเกณฑ์" จะต้องมีจำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบได้ผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่ร้อยละ 60 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดขึ้นไป

80 ตัวสุดท้าย หมายถึง เกณฑ์การประเมินระดับกลุ่มประสบการณ์ ใช้เกณฑ์ 80% นั่นคือ วิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะได้รับการประเมินว่า "ผ่านเกณฑ์" จะมีจำนวนสมรรถภาพที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของจำนวนสมรรถภาพที่มีอยู่ในวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์นั้นขึ้นไป

2. การประเมินผลสำเร็จรวม เกณฑ์การประเมินผลสำเร็จรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดเกณฑ์ร้อยละ 100 นั่นคือ โรงเรียนที่จะได้รับการประเมินว่า "ประสิทธิผลสำเร็จ" จะต้องมีผลการประเมินรายกลุ่มประสบการณ์ในระดับ "ผ่านเกณฑ์" ทุกกลุ่มประสบการณ์ หรือ 100%

จากการประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สรุปผลได้ดังนี้

ผลการประเมินผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

1. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินทุกสำนักงานเขตมี 5 สมรรถภาพ คือ ความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่ฟัง ความรู้เบื้องต้นในการปฏิบัติตนภายในบ้านและครอบครัว ความสามารถในการปฏิบัติตนภายในชุมชน ความสามารถ

ในการเล่าข่าว และวิเคราะห์ข่าว และมีคุณธรรมสำหรับปรับปรุงตนเอง

2. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุด ได้แก่ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการทางคณิตศาสตร์ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นในการปลูกพืช

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีดังนี้

1. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินทุกสำนักงานเขตมี 3 สมรรถภาพคือ ความสามารถในการฟังเสียง ความสามารถในการปฏิบัติตนภายในชุมชนของตน และมีคุณธรรมสำหรับปรับปรุงตนเอง

2. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุดมี 2 สมรรถภาพคือ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการทางคณิตศาสตร์ และความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับวันสำคัญ

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุดมี 2 สมรรถภาพ คือ มีคุณธรรมสำหรับปรับปรุงตนเอง และมีคุณธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุดมี 2 สมรรถภาพ คือ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรี นาฏศิลป์ และความสามารถในการคิดคำนวณ

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้

1. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินทุกสำนักงานเขต มีเพียง 1 สมรรถภาพ คือ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับพลศึกษา

2. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุดมี 2 สมรรถภาพ คือ ความสามารถในการเขียนได้ถูกต้องตามพจนานุกรม และความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรี-นาฏศิลป์

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดังนี้

1. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินทุกสำนักงานเขตการศึกษา มีเพียง 1 สมรรถภาพ คือ การมีคุณธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2. สมรรถภาพพื้นฐานทางการเรียนที่นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินมากที่สุดมี 3 สมรรถภาพ ได้แก่ ความสามารถในการคิดคำนวณ ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และความเข้าใจเกี่ยวกับจักรวาลและอวกาศ

ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนรวม อยู่ในระดับไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้โดยมีเพียง 2 กลุ่มประสบการณ์เท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ (80%) ได้แก่ กลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนกลุ่มประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุด คือ กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ไม่มีสมรรถภาพใดที่ผ่านเกณฑ์ 60-60

โครงการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และผลการดำเนินงาน

ตามที่สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบายในอันที่จะสนับสนุนนักเรียนให้มีพัฒนาการด้านวิชาการอย่างเต็มที่ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการของนักเรียนประถมศึกษา ขึ้นในปีการศึกษา 2529 และดำเนินต่อมาในปีการศึกษา 2530 โดยมีเป้าหมายและวิธีดำเนินการดังนี้

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1. จะได้นักเรียนที่ชนะเลิศการแข่งขันในแต่ละระดับชั้น ซึ่งได้คะแนนสูงสุด 10 คนแรก และในแต่ละกลุ่มประสบการณ์รวม 320 คน
2. จะได้นักเรียนที่ชนะเลิศการแข่งขันในแต่ละระดับชั้น ได้คะแนนสูงสุดทุกกลุ่มประสบการณ์ ระดับชั้นละ 10 คน รวม 60 คน
3. จะได้สำนักงานเขตที่นักเรียนได้รับรางวัลสูงสุด 3 สำนักงานเขต

ด้านคุณภาพ

1. ผู้บริหารระดับสำนักงานเขต ผู้บริหารระดับโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จะมีความกระตือรือร้นและเร่งพัฒนาความสามารถด้านวิชาการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. นักเรียนกรุงเทพมหานครจะมีความกระตือรือร้นและเร่งพัฒนาความสามารถด้านวิชาการให้เจริญก้าวหน้าขึ้น

วิธีดำเนินการ

1. จัดการแข่งขันทางวิชาการแต่ละกลุ่มประสบการณ์และทุกกลุ่มประสบการณ์ทุกระดับชั้น โดยสำนักงานเขตต่าง ๆ คัดเลือกนักเรียนผู้ที่มีความสามารถเป็นเลิศของแต่ละกลุ่มประสบการณ์และทุกกลุ่ม ทุกระดับชั้น เข้าแข่งขันระดับกรุงเทพมหานคร ภาคแรก

2. นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจากภาคแรกจะเข้าทดสอบบุคลิกภาพ เพื่อประกาศผลรอบสุดท้าย

3. การคัดเลือกใช้แบบทดสอบข้อเขียนและพฤติกรรม โดยได้รับความร่วมมือทางด้านวิชาการจากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนประดอมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักทดสอบกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษาของกองวิชาการ กองโรงเรียน สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

4. กรรมการรางวัลนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศทางวิชาการ จำนวน 380 คน จัดให้มีพิธีมอบรางวัลและแสดงนิทรรศการผลงานดีเด่นของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซ่า ลาดพร้าว

5. ประเภทของการแข่งขัน กำหนดเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 การแข่งขันผู้ที่มีความสามารถเป็นเลิศในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ทุกระดับชั้น

ประเภทที่ 2 การแข่งขันผู้ที่มีความสามารถเป็นเลิศในทุกกลุ่มประสบการณ์ทุกระดับชั้น

6. ประเภทของรางวัล กำหนดเป็น 3 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 รางวัลชนะเลิศการแข่งขันในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ทุกระดับชั้น

ประเภทที่ 2 รางวัลการแข่งขันทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกระดับชั้น

ประเภทที่ 3 รางวัลสำนักงานเขตพื้นที่นักเรียนในสังกัดได้รางวัลสูงสุด

7. จำนวนนักเรียนเข้าแข่งขัน

7.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มประสบการณ์ แต่แยกกลุ่มทักษะออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนั้นจึงรวมเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ กำหนดให้แต่ละสำนักงานเขตคัดเลือกนักเรียนส่งเข้าแข่งขันประเภทที่ 1 ระดับชั้นละ 10 คน รวม 40 คน และส่งผู้เข้าแข่งขันประเภทที่ 2 ระดับชั้นละ 2 คน รวม 8 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน

7.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มประสบการณ์เช่นเดียวกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 แต่เพิ่มกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) อีก 1 กลุ่ม รวมเป็น 6 กลุ่ม กำหนดให้แต่ละสำนักงานเขตคัดเลือกนักเรียนส่งเข้าแข่งขันประเภทที่ 1 ระดับชั้นละ 12 คน รวม 24 คน และส่งผู้เข้าแข่งขันประเภทที่ 2 ระดับชั้นละ 2 คน ทุกระดับชั้น รวม 4 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน

7.3 จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละเขต รวมทั้งสิ้น 76 คน

รวมผู้เข้าแข่งขัน 1,824 คน แยกเป็นผู้เข้าแข่งขันประเภทที่ 1 รวม 1,536 คน ผู้เข้าแข่งขันประเภทที่ 2 รวม 288 คน

8. จำนวนผู้ได้รับรางวัล

8.1 ประเภทผู้มีความสามารถเป็นเลิศในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ กลุ่มประสบการณ์ละ 20 คน ทุกระดับชั้น

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 200 คน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 120 คน

รวม 320 คน

8.2 ประเภทผู้มีความสามารถเป็นเลิศในทุกกลุ่มประสบการณ์ ระดับชั้นละ 10 คน ทุกระดับชั้น รวม 60 คน

8.3 ประเภทสำนักงานเขตที่นักเรียนในสังกัดได้รับรางวัลสูงสุด รวม 3 สำนักงานเขต

จากการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังมีปัญหาที่สำคัญ

2 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านการดำเนินงาน

1.1 ปัญหาการทดสอบในชั้นตอนที่ 1 ได้แก่ การดำเนินงานทดสอบของสำนักงานเขตต่าง ๆ ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.2 ปัญหาสนามสอบและวิธีการแข่งขัน จากการตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการดำเนินการสอบ ปรากฏปัญหาดังนี้

- นักเรียนขาดสอบโดยไม่ทราบสาเหตุ

- สถานที่รายงานตัวคับแคบ เจ้าหน้าที่รับรายงานตัวน้อยเกินไป

- การติคป้ายกลุ่มวิชาที่รายงานตัวไม่เห็นเด่นชัด ทำให้นักเรียนสับสน

1.3 ปัญหาความไม่เป็นธรรมแก่นักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการ เนื่องจากมีการกำหนดจำนวนนักเรียนที่เป็นตัวแทนของสำนักงานเขต ทำให้นักเรียนบางส่วนถูกคัดเลือกออกตั้งแต่ชั้นตอนที่ 1

2. ปัญหาผลกระทบจากโครงการ

2.1 ปัญหาผลกระทบต่อเป้าหมายของหลักสูตร เนื่องจากเป็นการแข่งขันกันเฉพาะนักเรียนที่เรียนดี และจะเป็นการส่งผลถึงเกียรติคุณ ชื่อเสียง และผลประโยชน์ของโรงเรียนและครู ทำให้โรงเรียนส่วนหนึ่งหันมาเอาใจใส่เฉพาะนักเรียนที่เรียนดี ละเลยนักเรียนส่วนใหญ่ ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังนักเรียนทุกคน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับที่ผ่านเกณฑ์

2.2 ปัญหาผลกระทบต่อวิธีการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นการแข่งขันเฉพาะภาคความรู้ ทำให้โรงเรียนส่วนหนึ่ง ละเลยที่จะปลูกฝังคุณธรรมและพัฒนาการทางกายของนักเรียน

2.3 ปัญหาผลกระทบต่อคุณธรรมของครู มีโรงเรียนบางโรงเรียนย้ายระดับชั้นของนักเรียนลงมาระดับต่ำกว่าสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้ได้เปรียบโรงเรียนอื่น โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อตัวนักเรียน

สำหรับในปีการศึกษา 2531 สำนักงานการศึกษาได้จัดทำโครงการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการของนักเรียนประถมศึกษาคือเนื่องจากปีการศึกษา 2530 แต่มีรายละเอียดและวิธีดำเนินงานแตกต่างกันบางประการ กล่าวคือ

วิธีดำเนินงาน จัดให้มีการแข่งขันคัดเลือกโรงเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการเฉพาะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 427 โรงเรียน จำนวน 38,562 คน โดยแบ่งประเภทโรงเรียนตามจำนวนผู้ช่วยผู้บริหารเป็นเกณฑ์ 5 ขนาดคือ

1. โรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหาร 4 คน จำนวน 24 โรงเรียน
2. โรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหาร 3 คน จำนวน 33 โรงเรียน
3. โรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหาร 2 คน จำนวน 103 โรงเรียน
4. โรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหาร 1 คน จำนวน 112 โรงเรียน
5. โรงเรียนที่ไม่มีผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน 155 โรงเรียน

โดยแบ่งรางวัลออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. รางวัลชนะเลิศการแข่งขันโรงเรียนในแต่ละขนาด ๆ ละ 3 รางวัล รวม 15 รางวัล
2. รางวัลนักเรียนชนะเลิศการแข่งขัน 10 อันดับแรกในแต่ละกลุ่มประสบการณ์รวม 50 คน
3. รางวัลสำนักงานเขตที่มีโรงเรียนและนักเรียนได้รับรางวัลมากที่สุด 3 สำนักงาน

เขต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พ.ศ.2520 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรเป็นครูใหญ่ทั้งหมด ผลของการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานของหน่วยบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครอยู่ในสภาพพอใช้ และควรปรับปรุง สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ การจัดการการแนะแนวในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน คำนวณอาคารสถานที่ สนาม อาคารเรียน โรงอาหาร โรงฝึกงาน ห้องเรียน ห้องประชุม ส้วมมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สภาพโรงเรียนทั่วไปของโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้และควรปรับปรุง สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุด คือ สถานที่รับประทานอาหาร ห้องสมุด บ้านพักครูและการโรง

ด้านวิชาการ การจัดการระบบการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ควรมีการจัดอบรมครูในการใช้หลักสูตรใหม่ การวัดผล การบริหาร การจัดบริการแนะแนว จัดศึกษานิเทศก์เยี่ยมโรงเรียน เพื่อทราบปัญหา ควรมีศึกษานิเทศก์และศูนย์วิชาการประจำเขต ต่อทั้งในและต่างประเทศ ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนควรเพิ่มปริมาณอุปกรณ์การสอนด้าน

วิทยาศาสตร์ พละนาฏศิลป์ ศิลปะ เครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุให้มากขึ้น และจัดอบรมครูให้รู้จักทำ และใช้อุปกรณ์ดังกล่าวแล้วด้วย

ด้านบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับการสับเปลี่ยน โยกย้าย โอนตำแหน่งครูในโรงเรียน และควรเพิ่มอัตราครูวิชาศิลปะหัตถศึกษา พลศึกษา พยาบาล ภารโรง ปัญหาเรื่องครูใหม่ถูกส่งตัวล่าช้า บางรายอยู่ไม่นานขอย้ายเพราะภูมิลำเนาอยู่ไกลโรงเรียน การย้ายไม่ควรทำในระยะเปิดเทอม การบรรจุแต่งตั้งนั้นควรมีความเป็นธรรม และควรใช้พระราชบัญญัติครูเช่นเดียวกับครูสภา ด้านการจัดบริการต่าง ๆ ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการบริการส่งนักเรียน และควรจัดให้มีบริการแนะแนว บริการสุขภาพ อาหารกลางวัน น้ำดื่ม น้ำใช้ สถานพยาบาล ค่าเช่าบ้าน ฯลฯ ด้านอื่น ๆ คือ ปรับปรุงงานประชาสัมพันธ์การศึกษาให้แก่ครู สร้างความเสมอภาคให้แก่ครูและเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา เพิ่มค่าครองชีพแก่ครูชานเมือง คืนเงินสะสมให้แก่ครูโดยด่วน จัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองยากจน แก้ไขความล่าช้าของการส่งวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ทั้งกองควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียนเพื่อครูใหญ่หมดปัญหาความรับผิดชอบ (กรมวิชาการ 2520:2-20)

พ.ศ.2523 นิตยา ปรีชาหาญ ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและจัดลำดับในการปฏิบัติจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับแรกคือ การจัดทำและใช้วัสดุอุปกรณ์ อันดับสองคือ การส่งเสริมวิชาการ อันดับสามคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร อันดับสี่คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา อันดับห้าคือ การประเมินผล อันดับหกคือ การนิเทศการสอน และอันดับสุดท้ายการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน

2. การปฏิบัติด้านโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยสรุปแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โครงการและกิจกรรมในการปฏิบัติด้านนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติด้านการส่งเสริมวิชาการ และการจัดทำและใช้วัสดุ-

ทัศนูปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการ มีความเห็นขัดแย้งกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูปฏิบัติการมีความเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งด้านกระบวนการและกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและจัดลำดับของปัญหาในการปฏิบัติจากมากไปน้อยดังนี้ อันดับแรกคือ กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษา อันดับสองคือ การประเมินผล อันดับสามคือ การทำแผนการใช้ใ้ส่ทัศนูปกรณ์ อันดับสี่คือ การนิเทศการสอน อันดับห้าคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร อันดับหกคือ การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน และอันดับสุดท้ายคือ งานการส่งเสริมด้านวิชาการ (นิตยา ปรีชาหาญ 2523:บทคัดย่อ)

ภาคิพทย์ แก้วผณีกรังษี ได้ทำการวิจัย บทบาทของการศึกษานิเทศก์สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ และบทบาทตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครู ตัวอย่างประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและศึกษานิเทศก์สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ทั้ง 8 ด้านคือ ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการและการผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการทดลองค้นคว้าและวิจัยเชิงปฏิบัติ ด้านการบริหาร ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประสานงานและบริการต่าง ๆ และด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประเมินมาตรฐานโรงเรียน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นแตกต่างจากความคิดเห็นของครูใน 2 ด้านคือ ด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประเมินมาตรฐานโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อีก 6 ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนและครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อีก 7 ด้าน ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. เกี่ยวกับบทบาทตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในบทบาททั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในด้านการบริหารอยู่ในระดับน้อย และต้องการให้ปฏิบัติในด้านอื่น ๆ อีก 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน (ผกาทิพย์ แก้วผณีรังสี: บทคัดย่อ)

ปี พ.ศ.2524 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครได้ประเมินมาตรฐานโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อการดำเนินงานที่ฝ่ายบริหารต้องศึกษาถึงสภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน ผลการประเมินแบ่งออกเป็น 4 หมวด สรุปได้ดังนี้

หมวด 1. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์โรงเรียนอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 7.54 ระดับดีร้อยละ 19.22 ระดับพอใช้ร้อยละ 54.26 และระดับควรปรับปรุงร้อยละ 18.98

หมวด 2. ด้านการบริหารโรงเรียน โรงเรียนในระดับดีมากร้อยละ 57.66 ระดับดีร้อยละ 21.71 ระดับพอใช้ร้อยละ 17.76 และระดับที่ควรปรับปรุงร้อยละ 3.41

หมวด 3. ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนที่อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 45.20 ระดับดีร้อยละ 35.00 ระดับพอใช้ร้อยละ 15.70 และระดับการปรับปรุงร้อยละ 3.10

หมวด 4. ด้านความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนโรงเรียนที่อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 81.27 ระดับดีร้อยละ 16.06 และระดับพอใช้ร้อยละ 2.68

จากข้อมูลทั้ง 4 หมวด รวมกันแล้วนำมาจัดระดับโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียนที่อยู่ในระดับ ก. (ดีมาก) ร้อยละ 24.33 ระดับ ข. (ดี) ร้อยละ 41.36 ระดับ ค. (พอใช้) ร้อยละ 27.25 และระดับ ง. (ควรปรับปรุง) ร้อยละ 7.06 (กรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์ 2524:1-28)

พ.ศ. 2525 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เคยผ่านการประเมินมาแล้วและต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำการประเมินใหม่ ผลจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ทำให้สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ต่ำกว่าเดิม ร้อยละ 56.25
2. ยังอยู่ในระดับเดิม ร้อยละ 30.21
3. ต่ำกว่าเดิมน้อยลง 13.54 (กรุงเทพมหานคร:หน่วยศึกษานิเทศก์ 2525:1-48)

ใน พ.ศ.2522 จันทรัตน์ โคตรคำ ได้ติดตามโครงการฝึกอบรมวัดผลการศึกษาของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยสอบถามความคิดเห็นผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม และผู้ผ่านการฝึกอบรมต่อโครงการฝึกอบรมวัดผล ทั้งสองหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว เกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงด้านการวัดผล ด้านการเรียนการสอนและด้านการช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและงานวัดผลของโรงเรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาทั้ง 2 กลุ่มต่อการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 24 เรื่อง ในจำนวนลักษณะการปฏิบัติงานทั้งหมด 28 เรื่อง และแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 3 เรื่อง และที่ .05 1 เรื่อง
2. ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมวัดผลทั้ง 2 หลักสูตรต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 20 เรื่อง ในจำนวนลักษณะการปฏิบัติงานทั้งหมด 35 เรื่อง และแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 11 เรื่อง และที่ระดับ .05 4 เรื่อง
3. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่า ได้ประโยชน์จากการส่งครูเข้ารับการอบรมวัดผล คือ ครูออกข้อสอบได้ดีขึ้น ออกข้อสอบได้หลายประเภท และสามารถวิเคราะห์ข้อสอบได้ ส่วนปัญหาการนำความรู้ไปปฏิบัติงานจริงมีเป็นบางเรื่อง เช่น ครูแต่ละคนมีภาระในการสอนมาก ขาดครูที่มีความสามารถในด้านการวัดผลและในด้านความต้องการการอบรมวัดผลนั้น ผู้บังคับบัญชาทั้ง 2 กลุ่มต้องการให้ครูเข้ารับการอบรมวัดผลหลักสูตรระยะสั้นทุกคน และพบว่าผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความสามารถในการวัดผลเป็นอย่างดีกว่าผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรม (จันทรัตน์ โคตรคำ 2522:80-85)

พ.ศ. 2529 บุญส่ง สังฆะ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษา นิเทศก์และครูเกี่ยวกับโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา

2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แบบสอบถาม หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด ที่มีผลการประเมินลำดับที่ 1-10 (กลุ่มสูง) ลำดับที่ 32-41 (กลุ่มปานกลาง) ลำดับที่ 64-73 (กลุ่มต่ำ) คำมลำดับ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ตามโครงการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามโครงการ โดยเฉลี่ยเห็นว่า มีปัญหาน้อย เกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นกลุ่มต่ำโดยเฉลี่ยเห็นว่า มีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มปรากฏว่า กลุ่มสูงและกลุ่มปานกลางมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานน้อยกว่ากลุ่มต่ำแตกต่างกันเป็นรายคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทุกกลุ่มมีความเห็นว่า ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการมีผลในทางบวกในระดับปานกลางถึงมาก มีผลทำให้ครูผู้สอนเร่งรัดการเรียนการสอนมากขึ้น และส่งผลทางบวกต่อการเร่งคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของ สปช. ในระดับมาก ส่วนผลกระทบในทางลบต่อขวัญและกำลังใจของผู้บริหาร และครูผู้สอนปรากฏว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อผลกระทบปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มปานกลางเห็นว่า มีผลกระทบน้อยกว่ากลุ่มต่ำ แตกต่างกันเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

3. ทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับนโยบายของโครงการ ให้ชัดเจน และทำความเข้าใจแก่ครู ให้ทั่วถึง ผลการประเมินไม่ควรนำไปเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด (บุญส่ง สังฆะ 2529:บทคัดย่อ)

พ.ศ. 2526 มิตรศักดิ์ เตมธนะศักดิ์ ได้ศึกษาความคิดเห็นของศึกษาเขต ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการอบรมข้าราชการครูหลักสูตรนักรับราชการการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตรนักรับราชการการศึกษาของกรุงเทพมหานครนั้นอยู่ในระดับดีมาก

2. ผู้บริหารการศึกษาระดับเขต ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ไ้บังคับบัญชา ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในระดับที่ขึ้นไป ยกเว้นผู้ไ้บังคับบัญชา ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารอาคารสถานที่ และการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (มิตรศักดิ์ เตมธนะศักดิ์ 2527:บทคัดย่อ)

ปี พ.ศ.2525 อีระวัลย์ สวรรยาธิปิติ ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นใน และเขตการศึกษาชั้นนอก มีความคิดเห็นว่างโรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอก ดำเนินงานด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี
2. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่างโรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอก ดำเนินงานด้านอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับดีมาก
3. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในมีความคิดเห็นว่างโรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นในดำเนินงานด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับดี แต่ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่างโรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นนอกดำเนินงานด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (อีระวัลย์ สวรรยาธิปิติ 2525:บทคัดย่อ)

ปี พ.ศ.2527 สาหรัาย แดงนาวา ได้ศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการเรียงลำดับจากความต้องการสูงสุด คือ บริการสอนซ่อมเสริม บริการห้องสมุด โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย บริการทางสุขภาพอนามัย บริการแนะแนว โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการอาหารกลางวัน โครงการลูกเสือและยุวกาชาด โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู และโครงการกีฬาและนันทนาการ (สาหรัาย แดงนาวา 2527:บทคัดย่อ)

ปี พ.ศ.2516 เพ็ญกุล สุทธิวงษ์ (2516:113-114) ได้ศึกษาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมวดวิชาต่าง ๆ ได้แก่ หมวดภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยวิเคราะห์คะแนนปลายปีของนักเรียนในอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอของจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละอำเภอของจังหวัดระยองมีผลสัมฤทธิ์แต่ละวิชาใกล้เคียงกัน แม้ว่าชายกับหญิงจะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน แต่

สำหรับวิชาวิทยาศาสตร์แล้ว ผลปรากฏว่า นักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น .01

มณฑิเยร วุจฉิณ (มณฑิเยร วุจฉิณ 2516:51-53) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในโรงเรียน 4 ประเภท คือ โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารนครหลวง พบว่า เมื่อเรียงคะแนนในการทำแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทจากมากไปหาน้อยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาได้คะแนนสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนเทศบาล และองค์การบริหารนครหลวง ตามลำดับ สำหรับทักษะทางคณิตศาสตร์ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนราษฎร์ได้คะแนนสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เทศบาล และองค์การบริหารนครหลวง จะเห็นได้ว่า สังกัดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในระหว่าง พ.ศ.2516-2518 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยและกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของการประถมศึกษา โดยมุ่งศึกษาสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากผลการรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษาใน 52 จังหวัดทั่วประเทศ ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมากของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนทั่วประเทศทั้งในระหว่างประเภทของโรงเรียนภาคภูมิศาสตร์ หรือแม้แต่ภาคภูมิศาสตร์เดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามประเภทของโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนในโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดไม่ว่าจะเป็นคะแนนเฉลี่ยของทุกภาคภูมิศาสตร์ทั่วประเทศ หรือคะแนนเฉลี่ยในแต่ละภูมิภาค ส่วนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างภาคภูมิศาสตร์ นักเรียนในกรุงเทพมหานครได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นนักเรียนภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520:4)

ใน พ.ศ.2524-2525 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524:บทคัดย่อ) ทำการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนทุกโรงทั่วประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลทางด้านคุณภาพของการศึกษาตามโครงการวิจัยและการวางแผนเพื่อพัฒนาการ

ศึกษาได้ผลดังนี้

ความสามารถด้านการคิดเลข ได้แก่ทักษะและความสามารถในการบวก ลบ คูณ หาร และใช้โจทย์ที่เป็นสัญลักษณ์ล้วน ๆ นักเรียนทั่วประเทศได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 52 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนร้อยละ 46 ของจำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

ความสามารถทางด้านภาษาไทย ได้แก่ การใช้ภาษา คำศัพท์ และการสะกดคำ นักเรียนทั่วประเทศทำได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 52 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนร้อยละ 45 ของจำนวนนักเรียนที่ทำคะแนนได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

จะเห็นได้ว่า ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ และมีนักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมดที่มีผลสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ฮอยท์ (Hoyt 1962:262) ได้ศึกษาเรื่องผลของความรู้ของครูในเรื่องบุคลิกภาพ ของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการทำงานในชั้นเรียน พบว่าความรู้ของครูมีผลต่อทัศนคติที่ดีของนักเรียนต่อครูและมีผลต่อระดับความสามารถของนักเรียนต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

โพรซ์ และ โบแมน (Proze and Boman 1965:8) ทำการศึกษาเด็กฉลาดที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและต่ำ พบว่า บิดามารดาของนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงถือว่า ลูก ๆ มีความรับผิดชอบ มีอิสระ และส่งเสริมลูกด้วยคำพูดมากกว่าบิดามารดาของนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

เอ็ดมันด์ (Edmond 1965:97) ได้ศึกษานักเรียนชั้น 2-5 จำนวน 640 คน พบว่าระดับการใช้ความสามารถทางสมองให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการยอมรับของเพื่อน การศึกษานี้ยังพบต่อไปว่า การรบกวนความสำเร็จมีมากในนักเรียนชาย เมื่อเขาขาดอิทธิพลกลุ่ม และมีมากในนักเรียนหญิงเมื่อไม่ได้รับการยอมรับทางอารมณ์

ซิจิเรลลี (Cicirelli 1965:303-308) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนของเด็กเกรด 6 จำนวน 609 คน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ มิเนโซตา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์

ในทางการเรียนมีค่าต่ำ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของยามาโมโตะ (Yamamoto) ซึ่งทำให้การศึกษาทั้งเด็กเกรด 9 และเกรด 11 แต่ เคอร์ บัวร์ (De Boer) ได้ศึกษากับเด็กเกรด 6 จำนวน 295 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 4 แห่ง และมี 11 ชั้นเรียน โดยอาศัยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเกทเชล และ แจคสัน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของเกทเชล และ แจคสัน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า .71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษานี้ตรงข้ามกับการศึกษาของยามาโมโตะ และ ซิซิเรลลี

ซานดีเฟอร์ และ บิกก์ (Sandefur and Bigge 1966:473-474) ทำการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาทางวัยรุ่นกับความสามารถในการเรียน ผลที่ได้จากการศึกษาคือ จำนวนบ้านและปัญหา ทางครอบครัวมีความสัมพันธ์ผกผันกับความสามารถทางการเรียน

รูบิน (Rubin 1968:43) ศึกษาการวางแผนของบิตามารดาของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงและนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำในวิชาเลขคณิต ชั้นประถมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนมีความใกล้ชิดกับบิตามารดา และมากกว่าเด็กที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ แต่นักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนมีความใกล้ชิดกับทั้งบิดาและมารดาน้อยกว่าเด็กชายที่มีความสามารถในการเรียน อนึ่ง นักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ มีความใกล้ชิดกับบิตามารดามากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียน และนักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิตามารดาอย่างเดียวกับนักเรียนชายที่มีการรบกวนทางอารมณ์

ในปีเดียวกัน คอฟฟี (Coffee 1968:29) ทำการศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียน โดยเลือกนักเรียนชั้น 7 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเมือง 1 โรงเรียน และในชนบท 2 โรงเรียน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม นักเรียนที่มีอยู่ในกลุ่มสูงเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียน นักเรียนที่มีอยู่ในกลุ่มต่ำ เป็นนักเรียนที่ไม่มีความสามารถในการเรียน ข้อมูลได้จากการถามนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสนใจในการอ่าน การรับรู้ (Perception) ความคิดเกี่ยวกับตัวเองและนักเรียนที่เป็นอุดมคติ (Ideal Student) ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนความโน้มเอียงที่จะรวบเนื้อหาให้ขยายกว้างออกไป แปลความหมายของเนื้อหาให้เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ

ตัวเองในทางที่ไม่ดีน้อยกว่า และมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับนักเรียนที่เป็นอุดมคติมากกว่า นอกจากนั้น นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียน มีความโน้มเอียงที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนการแตกต่างในด้านการอ่านมีระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมากกว่า ระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียน และไม่มีความสามารถในการเรียน

วอล์คเกอร์ (Walker 1969:243-244) ได้สำรวจบุคลิกภาพของครูจำนวน 125 คน จากโรงเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ซึ่งได้แก่ โรงเรียนที่ยอมรับความเป็นเอกลักษณ์ในการรับรู้ และการคิด เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอันเป็นของตัวเอง โดยเฉพาะ กับโรงเรียนที่มีบรรยากาศไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์คือ สอนด้วยวิธีให้ความรู้ตามเนื้อหา การท่องจำ ข้อเท็จจริงตามหลักสูตร ผลพบว่า ครูในโรงเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้ที่มีความเคร่งครัดน้อยกว่าครูในโรงเรียนที่มีบรรยากาศไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในการจัดการศึกษามีหลายด้าน ตั้งแต่การจัดการนิเทศการศึกษา การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งจัดให้มีการประเมินโครงการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน นักเรียนที่จะมีความสามารถทางการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ทั้งสมรรถภาพทางสมอง บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อีกมากมายที่ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรมุ่งถึงที่จะส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่เด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย